

Ventspilio piliakalnijē bus naujās aplinkos objekts – „LATAS“

Sausio 10 d., antradienį, 11.00 val. ant piliakalnio šalia Ventspilis uosto promenados, prie Livonijos ordino pilies, bus iškilmingai atidengtas naujas aplinkos objektas „LATAS“, skirtas 2013 metų pabaigoje prarastai Latvijos valiutai – latui – atminti, kaip informuoja Ventspilio komunalinės valdybos viešųjų ryšių specialistė Sigita Helena Blumberg.

Renginyje dalyvaus Ventspilio miesto tarybos valdyba ir latui skirto memorialo autoriai – žinomas Latvijos skulptorius Glebas Pantelejevas ir architektas Andris Veidemanis

2014 metais Ventspilio muziejaus vyriausiasis mokslo darbuotojas ir direktoriaus pavaduotojas Armandas Vijupas kreipėsi į miesto savivaldybę su idėja įamžinti Latvijos nacionalinę valiutą.

Skulptūros vieta ant piliakalnio buvo parinkta sąmoningai, nes nuo jo atsiveria vaizdas į Ventspilio uostą – vietą, kur 1925-1926 metais buvo iškrauta dalis britų kalykloje „Karališkoji monetų kalykla“ nukaldintų sidabrinų dviejų latų monetų, kurios atkeliavo į Latvijos žemę per Ventspilį. Todėl simboliška, kad Ventspilyje bus pirmoji ir kol kas vienintelė vieta Latvijoje, kur bus įamžintas lato atminimas – šiuolaikinio meno objekto pavidalu.

Siekdama išsaugoti lato kultūrinę ir istorinę reikšmę, įamžinti latą viešo meno kūrinio pavidalu, Ventspilio savivaldybė 2021 m. paskelbė projekto idėjos konkursą, kuriam buvo pateikti 22 pasiūlymai, o laimėjo skulptoriaus Glebo Pantelejevo ir architekto Andrio Veidemanio kūrinys „Evoliucija“. Iš aliuminio išlietas aplinkos objektas, skirtas lato šimtmečiui, suprojektuotas pagal 1992 m. vieno lato monetos dizainą, yra 3 m skersmens, objekto siluetas keičiasi, priklausomai nuo žiūrėjimo perspektyvos pasirinkimo. Latas sukurtas trimatis, pavaizduotas realistiniu stiliumi.

Latvijos lats kaip nacionalinis šalies simbolis susiformavo ir gyvavo sunkiu metu. Pirmasis jo gyvavimo etapas truko kiek daugiau nei 18 metų – jis buvo sukurtas 1922 metais kaip nepriklausomos valstybės atsiskaitymo priemonė ir išbuvo apyvartoje iki 1941 metų pavasario, gyvavo tik šiek tiek ilgiau nei nepriklausoma Latvijos valstybė. 1993 metais į Latvijos piliečių pinigines pateko atnaujintos nacionalinės valiutos monetos ir banknotai. Antrasis nacionalinės valiutos apyvartos etapas taip pat nebuvo ilgas – perėjimas prie euro 2013 metais reiškė šio valstybinio simbolio pabaigą.

1993. gadā Latvijas iedzīvotāju makos nonāk atjaunotās nacionālās valūtas monētas un banknotes. Arī otrais nacionālās valūtas apgrozības posms nav ilgs – pāreja uz eiro 2013. gadā iezīmē šī nacionālā simbola pastāvēšanas beigās.